

Projekt innowacyjny „GeroHero - znajdź w starości zawód przyszłości” realizowany jest w ramach projektu grantowego „TransferHUB - inkubator innowacji społecznych w obszarze zatrudnienia”, www.transferhub.pl

GeroHero. Znajdź w starości zawód przyszłości.

1. WSTĘP

Charakterystyka zajęć:

Na potrzeby realizacji zajęć „GeroHero- znajdź w starości zawód przyszłości”, opracowaliśmy scenariusze trzech lekcji.

Ideą projektu jest przedstawienie zjawiska starzenia się społeczeństwa w kontekście rozwijającego się rynku pracy i zapotrzebowania na nowe usługi. Starość w kontekście demograficznym często jest przedstawiana jako obciążenie. W „GeroHero” pokazujemy, że to także nowe możliwości i nowe... zawody.

Młodzi ludzie stają przed wyborem swojej ścieżki kariery. To niezwykle ważny moment w ich życiu. Bardzo rzadko na tym etapie biorą pod uwagę pracę z seniorkami/seniorami. Pytani o skojarzenia z zawodami związanymi ze starością, wskazują jedynie na sferę opiekuńczą. Te zajęcia mają za zadanie to zmienić i rozszerzyć patrzenie na szeroki wachlarz „Gero” zawodów.

Lekcja pierwsza wprowadza temat starości do świata uczennic i uczniów, szczególną uwagę skupiając na aspektach społecznych.

Podczas lekcji drugiej młodzież będzie mogła doświadczyć starości na własnej skórze, biorąc udział w wyzwaniu „Symulator starości”.

Lekcja trzecia skupia się na aspekcie zawodowym - uczennice i uczniowie odkrywają niestandardowe zawody związane z osobami starszymi, a następnie sami, bazując na własnych pasjach i mocnych stronach, szukają potencjalnego zawodu, który mogliby wykonywać na rzecz osób starszych.

Lekcje „GeroHero” przynoszą wiele zaskoczeń i niestandardowych rozwiązań, jednocześnie stając się przestrzenią do rozmów, które często nie mają możliwości wydarzyć się w klasie szkolnej.

Temat przyszłego zatrudnienia młodych osób jest głównym motywem projektu GeroHero. Jednak młodzież wykonując kolejne zadania z zeszytu przy wsparciu moderatora - nauczycielki/nauczyciela będzie konfrontować swoje przekonania na temat starości, dzielić się refleksjami, czasem zastanawiać się nad tematami, o których nie myśli na co dzień. Jeśli po zajęciach młodzi ludzie staną się bardziej wrażliwi na osoby starsze

w swoim najbliższym otoczeniu i pewniejsi w swoich wyborach życiowych, to znaczy, że główny cel projektu został osiągnięty.
Dziękujemy za sięgnięcie po nasz scenariusz.

Marta Prucnal i Olga Oskierko
Centrum Edukacji Gerontologicznej
(telefon: 534899065; mail:kontakt@ceg.org.pl)

Cele ogólne warsztatów:

PRZEŁAMYWANIE STEREOTYPÓW dotyczących osób starszych oraz zawodów wykonywanych dla senierek/seniorów. Poszerzanie perspektywy; prezentacja starości od strony jej potencjału, a związanych z nią zawodów jako możliwości samorealizacji młodych osób, bazowania na własnej pasji, zainteresowaniach.

Wskazanie na potencjał zjawiska starzenia się społeczeństwa w kontekście **ZAWODÓW PRZYSZŁOŚCI** – (zaznajomienie z pojęciem „srebrna gospodarka”- nowe zawody, nowe potrzeby do zaspokojenia, zapotrzebowanie na nowe kompetencje).

BUDOWANIE POMOSTÓW pomiędzy generacjami, uwrażliwianie młodych na osoby starsze.

Cele szczegółowe:

- Wiem, czym jest starzenie się społeczeństwa, dostrzegam pozytywne strony tego zjawiska.
- Wiem, czym jest srebrna gospodarka, potrafię podać przykłady zawodów przyszłości związanych z pracą z osobami starszymi.
- Jestem świadomy własnych mocnych stron, które mogą być przydatne na przyszłym rynku pracy.
- Doświadczam i nazywam różne emocje i wrażenia podczas “doświadczania starości”.

Czas trwania:

- 1 lekcja wprowadzająca 45 minut (aspekt społeczny)
- 1 lekcja doświadczeniowa 45 minut (aspekt uwrażliwiania)
- 1 lekcja zawodowa 45 minut (aspekt zawodowy)

Przewidywana liczba uczestników: klasa szkolna - ok. 30 osób

Prowadzenie zajęć: zajęcia mogą być prowadzone na lekcjach wychowawczych oraz w ramach doradztwa zawodowego, na lekcjach przedsiębiorczości itp.

Materiały:

rzutnik, laptop z prezentacją, zeszyty ćwiczeń GeroHero, materiały do symulatora starości (2 lekcja)

LEKCJA 1 - WPROWADZAJĄCA

1. Rozpoczęcie lekcji, przywitanie klasy, sprawdzenie obecności, wypełnienie listy obecności.
2. “Dwa słowa” o projekcie.

Nauczyciel/ka rozdaje zeszyty i przedstawia projekt “GeroHero” oraz cel najbliższych zajęć. Następnie wyświetla na **prezentacji** “list od innowatorek”. Wybrany uczeń/uczennica odczytuje list od autorek innowacji (załącznik 1.) .

Elementy, które należy zaznaczyć przy przedstawieniu projektu:

- gerontologia to interdyscyplinarna nauka o seniorach i ich potrzebach
- nazwa projektu GERO ang. gerontology- gerontologia- nauka o człowieku starszym
- HERO- bohater
- integralną częścią lekcji są zeszyty ćwiczeń GeroHero, który każdy dostaje na własność - można po nich pisać, rysować, notować w dowolny sposób (NIE ZBIERAMY ZESZYTÓW PO LEKCJI!)
- schemat projektu - 3 lekcje: wprowadzająca, doświadczeniowa, zawodowa
- głównym motywem projektu jest zastanowienie się nad tym, czy mógłbym/mogłabym wykonywać w przyszłości satysfakcjonujący zawód na rzecz seniorów

Rozpoczyna się praca z zeszytem GeroHero.

3. SKOJARZENIA str. 2

Nauczyciel/ka prosi uczniów/uczennice o otwarcie zeszytu na stronie 2 i wpisanie trzech skojarzeń związanych ze starością. Następnie prosi o podzielenie się swoimi przykładami. Moderuje dyskusję dotyczącą skojarzeń ze starością. Nauczyciel/ka prosi również o dopisanie skojarzeń do zawodów wykonywanych na rzecz osób starszych. Będzie odnosił/a się do nich w przyszłych ćwiczeniach (lekcja 3 - Karty person).

Celem tego ćwiczenia jest poznanie perspektywy osób młodych wobec starości, bez ingerencji ze strony prowadzącego. Wszelkie odpowiedzi, nawet trudne, uznajemy za dobre i dajemy na nie przestrzeń. Gdy odpowiedź jest kontrowersyjna, można odnieść się do niej na zasadzie zasygnalizowania, że celem lekcji jest właśnie pokazanie różnych stron starości, a także potencjału w niej drzemiącego.

Przykładowe skojarzenia, które mogą się pojawić, zamieszczono w załączniku nr 1.

4. **BEZLUDNA WYSPA str. 3**

Nauczyciel/ka dzieli klasę na dwie grupy. Posługując się prezentacją, wyświetla polecenie “Bezludna wyspa”.

Grupy mają czas na dyskusję (5 minut), a następnie odpowiadają na pytania:

Grupa I:

Jakie umiejętności, którymi cechuje się młody, współczesny człowiek, pomogą mu wydostać się z bezludnej wyspy?

Grupa II

Jakie życiowe doświadczenie posiadają osoby starsze?

Jaką mają wiedzę i umiejętności pozwalające im wydostać się z wyspy?

Następnie nauczyciel/ka wyświetla kolejny slajd. Uczniowie/uczennice przechodzą do polecenia ze str.4, wspólnie odpowiadają na pytania:

Czego młodszy i starszy mogą nauczyć się od siebie nawzajem?

Czy ich szanse na powrót do domu rosną czy maleją?

Po ćwiczeniu nauczyciel/ka moderuje krótką rozmowę o tym, jak to ćwiczenie może przełożyć się na życie codzienne. Czy w rzeczywistości młodzi często współpracują ze starszymi? Czemu tak jest?

Co na tym tracą, co zyskują?

5. **STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA str. 5 i 6**

Nauczyciel/ka przedstawia z pomocą prezentacji informacje na temat starzenia się społeczeństwa i srebrnej gospodarki.

6. **WEHIKUŁ CZASU str. 7, 8**

Nauczyciel/ka prosi uczennice/uczniów o otwarcie zeszytu na stronie 7 i indywidualne uzupełnienie karty.

Ochotnicy czytają swoje odpowiedzi.

Następnie przechodzą do strony 8, na której wypisują swoje potrzeby jako konsumenci-seniorzy/konsumentki-seniorki i kreują pierwsze zarysy zawodów przyszłości związanych ze starością.

Zachęcamy do wyjścia poza schemat i szukania zawodów opartych na wymienionych potrzebach nawet, jeśli jeszcze takie nie istnieją. Przykładowo jeśli moją potrzebą jako seniora będzie taniec do muzyki z młodości, być może potrzebuję właściciela klubu z “retro” muzyką z lat 2010-2020?

Jeśli nadal chcę jeździć na deskorolce, być może, z racji problemów z kolanem, będę potrzebował wynalazcy, który zaprojektuje mechaniczne kolano? Jeśli będę potrzebował być “na bieżąco” być może potrzebuję “nauczyciela nowoczesności”, itp.

7. ZAPOWIEDŹ SYMULATORA

Nauczyciel/ka wprowadza uczniów/uczennice w założenia kolejnej lekcji. “Żeby dostrzec starość, trzeba ją najpierw zrozumieć. Żeby coś zrozumieć, czasem najlepiej samemu to przeżyć.”

Uczniowie/uczennice będą mieli za zadanie doświadczyć na sobie trudności, które może odczuwać osoba starsza.

Nauczyciel/ka prosi o przyniesienie na kolejną lekcję potrzebnych materiałów, np.: patyczków higienicznych/ołówków/korków, gumek recepturek, grubych rękawic np: kuchennych/narciarskich, bandaży elastycznych, okularów, folii aluminiowej/bąbelkowej, taśmy klejącej itp.

Nauczyciel/ka przygotowuje na kolejną lekcję rekwizyty: dużą igłę, nitkę, butelkę z wodą, szklanekę, kartki i długopis.

LEKCJA 2 - DOŚWIADCZENIOWA

1. Rozpoczęcie lekcji, przywitanie klasy, sprawdzenie obecności, wypełnienie listy obecności.

2. SYMULATOR STAROŚCI str. 9,10,11

Nauczyciel/ka przedstawia zadanie. Będzie nim własnoręcznie stworzony przez uczniów/uczennice symulator starości. Nauczyciel/ka wprowadza cel ćwiczenia - lepsze zrozumienie osób starszych.

Jeśli wśród skojarzeń z ćwiczenia ze strony 2 pojawiły się określenia, które mogą być związane z obniżoną kondycją fizyczną, dolegliwościami zdrowotnymi np. "powolny", "zmęczenie", "narzekanie", można nawiązać do nich i poprosić, by wykonując ćwiczenie zastanowić się, jaka jest przyczyna tych "cech".

Wersja podstawowa wymaga zgromadzenia kilku przedmiotów: patyczków higienicznych/ołówek/korków, gumek recepturek, grubych rękawic np: kuchennych/narciarskich, bandaży elastycznych, okularów, waty/ zatyczek do uszu, słuchawek wygłuszających itp. Uczniowie mogą również skorzystać ze swojej kreatywności i użyć zupełnie innych przedmiotów.

Nauczyciel/ka dzieli uczennice/uczniów na mniejsze grupki. Zgromadzone przedmioty służą grupom do ubrania ochotnika z grupy w fizyczne ograniczenia starości. Gdy przedstawiciel grupy jest już ubrany w symulator, grupa przedstawia swoją pracę, prezentując trudności stworzone w symulatorze.

Osoby ubrane w symulator przystępują do zadania:

- przechadzają się po klasie,
- piszą : "Gero Hero- znajdź w starości zawód przyszłości",
- nawlekają nitkę na igłę,
- nalewają sobie wody i próbują się napić.

Klasa może wymyślić inne zadania.

Im więcej "ograniczeń", tym lepiej. Można, np. w celu ograniczenia ruchomości, usztywnić palce patyczkami używając gumek, owinąć kolana bandażem elastycznym, ubrać ciężki

plecak. Spróbujmy ograniczyć sprawność rąk przez założenie grubych rękawic, zmniejszyć pole widzenia lub zasymulować choroby wzroku przez naklejenie na okulary folii bąbelkowej lub aluminiowej z wyciętym małym otworem. Aby ograniczyć zmysł słuchu, zatkać uszy wata lub użyjmy specjalnych zatyczek.

2. SYMULATOR STAROŚCI - ODCZUCIA

Nauczyciel/ka prosi o podzielenie się wrażeniami. Moderuje dyskusję, prosi o podzielenie się odczuciami.

Pytania pomocnicze:

- Jak czuliście/czułyście się podczas wykonywania ćwiczenia?
- Co wam najbardziej przeszkadzało? Ograniczenie funkcjonalności którego ze zmysłów doskwierało wam najbardziej?
- Jakie zachowania lub problemy osób starszych mogliście/mogłyście lepiej zrozumieć dzięki ćwiczeniu?

Podczas omawiania ćwiczenia warto podkreślić.:

- *wielu chorobom i trudnościom można zapobiec poprzez aktywny, zdrowy tryb życia już w młodości,*
- *każdy z nas kiedyś będzie stary, a każda z osób starszych była kiedyś młoda,*
- *jest to tylko jedno z wielu oblicz starości, tak duża kumulacja dolegliwości jak w ćwiczeniu nie jest standardowym obrazem osoby starszej, jednak miała na celu uświadomienie sobie tego, jak bardzo ograniczenia fizyczne wpływają na jakość życia człowieka i z jakiego powodu nasze wsparcie może być tak bardzo potrzebne,*
- *zrozumienie dolegliwości pozwala na większą wyrozumiałość i cierpliwość wobec osób starszych,*
- *wiele zawodów przyszłości będzie koncentrowało się na tym, by zwiększać jakość życia seniorów/seniorek, także przez niwelowanie skutków problemów zdrowotnych*

LEKCJA 3 - ZAWODOWA

1. Rozpoczęcie lekcji, przywitanie klasy, sprawdzenie obecności, wypełnienie listy obecności.

2. TEN ZESZYT NALEŻY DO. str. 13

Nauczyciel/ka nawiązuje do głównego motywu projektu “GeroHero” - zawodów przyszłości. W formie rundki prosi uczennice/uczniów o przedstawienie się imieniem oraz przyszłym zawodem, który mogłaby/mógłby wykonywać oraz pokazanie swojej pasji/ulubionego zajęcia bez użycia słów. Pozostali zgadują, jaka to pasja.

Ćwiczenie prowadzone jest w formie rundki - bez komentarzy i rozwijania myśli. Jeśli ktoś ma trudność ze wskazaniem zawodu, należy wesprzeć go komentarzem, przypominając, że jest to tylko zabawa, można przy znajomości danej osoby pomóc jej wybrać przykładowy zawód. Uczniowie/uczennice wpisują “należy do np. Oli architektki, Michała dentysty” itp.

Uczennice/uczniowie zapisują w zeszycie swój potencjalny zawód oraz pasję.

Nauczyciel/ka może wyjaśnić przyszłą rolę tego ćwiczenia, czytając głośno komentarz z zeszytu:

OSOBISTE ZAINTERESOWANIA I PASJE TO DUET TWORZĄCY STABILNĄ PODSTAWĘ DLA PRZYSZŁYCH WYBORÓW ZAWODOWYCH. SPRÓBUJMY TEN DUET ZAKOTWICZYĆ W ZAWODACH ZWIĄZANYCH ZE STAROŚCIĄ. MOŻE ZOSTANIEZ W PRZYSZŁOŚCI GEROHERO.

3. SREBRNE ZASKOCZENIE str. 14

Nauczyciel/ka pyta wybranych uczniów/wybrane uczennice o to, jaki jest wizerunek osób starszych wśród młodych, jak widzą seniorów/seniorki w swoim otoczeniu, a jak np. w serialach, internecie, książkach, grach. Następnie przedstawia niestereotypową seniorkę widoczną na fotografii w zeszycie - niezwykle popularną, głównie w kręgach osób młodych - Wirginię Szymt znaną jako DJ Wika. Jest to najstarsza didżejka w Polsce, która ma 83 lata i wspiera projekt GeroHero. Nauczyciel/ka informuje, że kolejne zadania będą wiązać się z potrzebami seniorów/seniorek i że myśląc o nich, należy wziąć pod uwagę i tych, których trudności można było doświadczyć w symulatorze, i tak aktywnych jak DJ Wika.

3. SREBRNE POTRZEBY , str. 16, 17

“Głównym celem dzisiejszej lekcji jest znalezienie obszaru zawodowego, który wiążąc się z osobami starszymi, mógłby dać młodzieży przestrzeń do zawodowej realizacji swojej pasji i wykorzystania własnego potencjału. Najpierw jednak należy zrozumieć, że za każdą usługą kryje się jakaś potrzeba. “

Uczniowie/uczennice indywidualnie wpisują potrzeby senierek/seniorów w sferach: ekonomicznej, opieki i wsparcia, technologicznej i związanej z urządzeniami ułatwiającymi funkcjonowanie, więzi społecznych i rozrywki, artystycznej, zdrowotnej, związane z naturą. Następnie do każdej z potrzeb dopisują propozycję zawodu, który mógłby odpowiedzieć na tę potrzebę.

Np. potrzeba ekonomiczna - godne życie, uporządkowanie finansów - doradca finansowy osoby starszej. Równie dobrze mogą to być propozycje zawodów, które jeszcze nie istnieją.

4. KARTY PERSON (str.18-19)

“Za chwilę będziecie mieli za zadanie stworzyć własny zawód przyszłości. Zanim to jednak nastąpi, poznacie przedstawicieli/przedstawicielki srebrnych zawodów, którzy oparli swoją ścieżkę zawodową na swojej pasji oraz potrzebach osób starszych. Może staną się dla Was inspiracją”.

Nauczyciel/ka prosi wybranych uczniów/wybrane uczennice o przeczytanie opisu zawodów zamieszczonych w zeszycie.

Przy opisie 1 dodatkowo odczytują oni list od Andreasa Niepelsa - faktycznego przedstawiciela zawodu hortiterapeuty (zał. 3)

Prezentacja Kart Person ma za zadanie poszerzenie perspektywy postrzegania srebrnych zawodów. Pokazują, w jaki sposób zainteresowania oparte o własne pasje mogą przełożyć się na ciekawą, niestandardową pracę świadczoną na rzecz starości.

W tym miejscu warto nawiązać do skojarzeń ze strony 2 dotyczących obszarów zawodowych, wskazując, że wachlarz profesji związanych z seniorami/seniorkami jest znacznie szerszy niż najczęściej wskazywane zawody opiekuńcze. Można również zapytać uczniów/uczennice, czy słyszeli wcześniej o zawodach pokazanych na kartach i wyjaśnić, że wiele srebrnych zawodów dopiero powstaje i być może właśnie oni będą twórcami jednego z nich w przyszłości.

5. SUPERMOCE GEROHERO str. 20

Nauczyciel/ka przedstawia polecenie:

“Pomyśl i napisz, jak zawód, o którym myślałaś/eś, że możesz wykonywać, zanim otworzyłaś/eś ten zeszyt, można dostosować do rosnących potrzeb “srebrnego” rynku pracy.

Pomyśl o swoich pasjach i umiejętnościach -“supermocach”.
Może przyszedł Ci do głowy zupełnie inny zawód przyszłości, który mógłby Cię zainteresować?
Zaprezentuj w ramce swoją propozycję.”

*Ćwiczenie jest podsumowaniem wszystkich powyższych, w którym zainteresowania zawodowe, niestandardowe przykłady pracy świadczonej na rzecz osób starszych, w oparciu o własne pasje przełożą na wyobrażenie siebie w kontekście Gero-zawodu.
Forma przedstawienia dowolna, preferowany jest rysunek.*

Załącznik 1. List od innowatorek.

HEJ!

Tu Marta i Olga z fundacji Centrum Edukacji Gerontologicznej

Trzymasz w rękach zeszyt ćwiczeń GeroHero - wynik pracy naszej oraz uczennic i uczniów z liceum im. Marii Konopnickiej w Świebodzicach, którzy przekonali się już, że starość może być tematem inspirującym zarówno w codziennym życiu, jak i w wyborach zawodowych.

Dziś weźmiesz udział w pierwszej z trzech lekcji, których celem będzie znalezienie potencjału w zjawisku starzenia się społeczeństwa. Będziesz mógł/mogła zastanowić się nad wieloma tematami związanymi z osobami starszymi, poznasz przedstawicieli srebrnych zawodów, a nawet przeniesiesz się wehikułem czasu do przyszłości ;)

Cieszymy się, że bierzesz udział w tej srebrnej przygodzie. Sprawdź, czy Ciebie także ona zainspiruje.

Gotowi na współpracę? To do dzieła!

Załącznik 2. Przykładowe skojarzenia młodzieży ze starością.

Swoje skojarzenia uczniowie podzielili na kategorie:

ZASOBY

wspomnienia
duża wiedza
rodzina
mają spory bagaż wspomnień
doświadczenie
spora wiedza życiowa
wnuki
duża wiedza
pyszna kuchnia
siwe włosy
bilety ulgowe dla seniorów
pomoc

TRUDNOŚCI/NEGATYWY

samotność
powolność
zmarszczki
pergaminowa skóra
problemy z poruszaniem się
cierpienie
lekarstwa
choroby
ból
kruche kości
zmęczenie
niskie emerytury
problemy zdrowotne
osamotnienie
niedołężność
smutek

STYL ŻYCIA

więcej czasu wolnego
sklepiki osiedlowe
renta
targowisko
kościół
emerytura
polityka
seriale paradokumentalne

PIS

życie PRL-em
robienie na drutach
TV
tureckie seriale
chodzenie do kościoła
czytanie gazet

CECHY CHARAKTERU

zaradność
narzekanie
pomoc dla młodych
spokój ducha
zgorzkniałość
rozmowność
chytrość
skąpość
często są uparci
otwarci
dobre serce
miłość

CHARAKTERYSTYCZNE

PRZEDMIOTY

grube skarpety
beret
laska
kaptcie wełniane
szczęki
wózki na zakupy
sztuczna szczęka
ciasta w metalowym pudełku
balkonik
sweterki
wózek elektryczny
chustka na głowę
+
hospicjum
godziny dla seniorów
II wojna światowa

Załącznik 3. List od Andreasa Niepelsa

Nazywam się Andreas Niepel.

Jestem ogrodnikiem.

Jestem też terapeutą ogrodowym.

Do tego przewodniczącym Międzynarodowego Stowarzyszenia Terapii Ogrodowej. Ale po kolei...

Od zawsze byłem ogrodnikiem z całego serca. [Jako młody chłopak, odbywając praktykę w szpitalu odkryłem jak wiele pacjenci mogą wynieść z kontaktu z ogrodem]. Mała roślinka we mnie rosła. I powoli rozpoznałem w tej "wewnętrznej roślinie" pragnienie bycia terapeutą ogrodowym.

Niestety, zawód ten nie istniał w tamtych czasach, przynajmniej w Niemczech.

I co się robi z takimi życzeniami?

Pierwsza możliwość to porzucenie ich.

A opcja druga to praca nad nimi, bez względu na to, ile czasu to zajmie.

Na szczęście jedną z podstawowych cech ogrodnika jest cierpliwość. Mi to pomogło... droga do zostania terapeutą ogrodowym trwała 20 lat!

W pewnym momencie trafiłem do właściwego szpitala, w którym dostrzeżono wartość ogrodu i w którym pojawiła się chęć włączenia ogrodnictwa do terapii(...).

Potem odkryłem, że terapia ogrodowa istnieje w innych krajach, zwłaszcza w USA. Wziąłem więc kilka rocznych urlopów i pojechałem do Nowego Jorku. Pracowałem tam i nadal się uczyłem.

W międzyczasie zauważyłem, że nie jestem sam, że jest więcej takich jak ja.

Usiadłem więc z niektórymi z nich i zorganizowaliśmy pierwszy kongres w Niemczech. Uczestniczyło w nim 300 osób i było to radosne uczucie, że nie jest się samemu z tym marzeniem i zachęciło do dalszego działania. I tak od 20 lat co roku organizuję doroczny kongres, który stał się kongresem międzynarodowym.

W pewnym momencie zacząłem pisać książki na ten temat, żeby nie było nudno... 😊

I tak stawało się nas coraz więcej, a to, co robiliśmy, stawało się coraz lepsze.

Dziesięć lat temu postanowiliśmy założyć organizację parasolową, IGGT. Reprezentowane są tu organizacje i instytucje terapeutyczne i ogrodnicze, z Niemiec, Szwajcarii i Austrii. Obecnie prowadzona jest regularna wymiana także ze stowarzyszeniami i osobami ze Szkocji, Holandii, Belgii, Luksemburga, Francji, Hiszpanii, Włoch, Czech, Turcji, Serbii i Polski.

(...)Mała roślinka, która urosła dzięki praktykom ogrodniczym i pozytywnym uczuciom, które mogłem w sobie rozwinąć, w końcu stała się duża i mocna.

I tak (jak to u ogrodników) czujemy się odpowiedzialni za to, co zasialiśmy przez całe życie. Dlatego cieszę się, że ta roślina będzie rosła w przyszłości i cieszę się, kiedy rzuca nasiona i wszędzie wyrastają nowe małe roślinki.

Jeśli tak jest, jeśli ktoś odkryje w sobie taką małą roślinkę, to chciałbym po prostu zachęcić go do pielęgnowania jej i pozwalania jej rosnąć i kwitnąć.